ANUL I No. 3-4 | Exemplarul 3 Lei | Timișoara, Miercuri 8 Iunie 1932

VREREA

Director:
Ion Stoia-Udrea

Redacția și Administrația:
Timișoara, I., Piața Unirei No. 8

ABONAMENTE: 120 lei anual; 10 lei lunar; pentru instituțiuni și autorități 500 lei anual; pentru autoritățile locale 1000 lei anual.

APARE SĂPTĂMÂNAL

Voi ce-ați făcut?

*

Să presupunem, — prin absurd, căci azi nici cei mai intrasigenți dușmani nu se pot gândi la o asemenea posibilitate, — să presupunem, așa, doar de dragul ipotezei, că mâine s'ar retrage stăpânirea românească din Timișoara și locul ei l-ar lua un regim strein. Firește că atunci toate instituțiunile de Stat ar deveni în 24 ore streine. Comuna la fel. In cazărmi nu s'ar mai auzi grai românesc și nici în școli. Insfârșit s'ar face toate schimbările radicale obișnuite la o schimbare de regim. Și atunci am dori să știm că ce anume ar rămâne ca să însemne trecerea celor 14 ani de viață românească pe aici. Ce s'a făcut aici în 14 ani, ca să dăinuiască, ca să vieze și dincolo de oblăduirea unui regim protector, să continue să trăiască în orice împrejurări și eventual să servească pentru o amplificare, o mai largă desvoltare a etnicului românesc în acest oraș, orice condițiuni ar veni? Ce s'a durat ca să însemne peste veacuri existența unei vieți românești, a unui element românesc, chiar nedominant, aici? Coloana „Lupoaicei" înfiptă acolo în spațiul nemăsurat de larg pentru ea, perdută complect în fața masivității clădirilor cari alcătuesc acea piață largă, într'adevăr urbană?! Ori poate monumentul lui Ungurianu, sărmană parodie de monumental, lipsit de valoare artistică, deși a fost dădăcit de un doctor al Artelor, lipsit de dimensiunile ce ar fi corespuns acelui loc, deși a costat jumătatea sumei pentru care un artist adevărat a oferit Buziașului un monument de 7 m. înălțime!

Ce-au făcut primarii și prefecții cari s'au perindat în acești 14 ani la conducere? A administra, nici chiar a administra bine nu este suficient pentru un conducător al unui municipiu ca Timișoara. Adevărul este că pe la Prefectura și Primăria din Timișoara au trecut și buni administratori, și buni gospodari, chiar și oameni de omenie; dar nu a trecut până azi nici un conducător real. Urmele nici unuia nu le-a păstrat huma etnicității românești.

Aci se cerea creiată o viață românească, se cerea dovedită existența unei superiorități a etnicului românesc. Și cum numeric, — cantitativ, — această superioritate lipsea, ea trebuia compensată-calitativ, social-cultural. Pentru aceasta erau două căi. Una era aceia a diminuării etnicului strein prin reducerea forțată și sistematică a nivelului social-cultural subt acel existent românesc. Firește că această cale era și nenaturală și nepermisă. Logică și absolut firească era a doua, aceia de a intensifica etnicul românesc prin ridicarea, serioasă și reală, a nivelului lui social-cultural. Se cerea deci aproape o selecționare calitativ-etnică, un cuminte și serios discernământ al valorilor, o întrebuințare rațională a tuturor energiilor existente. Trebuiau creiate anume cadre pentru orice energie reală, trebuiau pentru orice avânt, pentru orice gând nou de înfăptuire.

In schimb ce s'a făcut? S'au creiat cadre pentru toate stolurile de protejați politici, sau umplut golurile cu prieteni personali, sau deschis drumuri pentru toate năzbătiile tuturor hăitașilor de clică. S'a făcut o totală abstracție de cumpănirea energiilor și asztfel s'a creiat o intreagă ierarhie rigidă a valorilor, sau mai corect spus a nonvalorilor, infumurate și neproductive, care cu greu mai poate fi azi dărămată, din cauza desvoltării ei prea mari. (Și totuși aceasta ierarhie va trebui dărămată, căci numai așa se poate deschide drum unui progres real și rapid.)

O parte din vina situației actuale, e drept o poartă Bucureștii. Nu Vechiul-Regat, nu regățenii, ci singuri Bucureștii. Capitala este marea spoliatoare de energii a tuturor provinciilor, — nu numai a celor alipite, fiindcă ea a despoiat Iașii tot așa cum a despoiat Clujul sau Timișoara — este nucleul care centralizează — tot ce este forță reală în provincii, și in schimb nu le dă nimic, sau, ceiace e și mai rău, le trimite toți inutilizabilii și excomunicații săi. Ori aici, unde există o intensă viață minoritară, era nevoie de a ține acasă toate energiile reale românești, mai mult, se cerea chiar o transplantare de valori (subliniat însă: *valori)* din alte părți pentru amplificarea și ridicarea elementului dominant politic, dominat economic, social, cultural.

Astfel că lipsa de vederi largi a conducătorilor locali a lucrat mână în mână cu egoismul Bucureștilor, ca să creeze halul în care se găsesc astăzi toate orașele de centură.

Patrusprezece ani de dominatie românească aproape nimic nu au schimbat din aspectul etnic al acestor orașe. Fiind-că timp de 14 ani s'a făcut politică, numai politică, din orice chestiune, până și din mutarea unui chiosc dintr'un colț într'altul. Rezultatele le avem în fața ochilor! Doar orbii nu le văd.

Iar generația care vine cu drept cuvânt poate să tragă la răspundere pe cea actual-conducătoare: „Voi ce-ați făcut?"

Tăcerea va fi răspunsul . . .

D. Vaida a alcătuit guvernul

Cum s'a desfășurat criza — Guvernul d-lui Vaida are rolul de a prezida alegerile — Dl Gh. Brătianu nu întră în guvern.

Imediat ce a sosit în țară, Dl Titulescu a fost primit în audiență de către Suveran și a fost încredințat cu formarea unui guvern de concentrare. Dl Titulescu a început imediat tratativele pentru alcătuirea guvernului, însă toate încercările sale s'au sfărâmat de cerbicia șefilor de partide. In urma acestui fapt dl. Titulescu a depus mandatul său.

M. S Regele a încredințat după aceia pe Dl. Vaida-Voevod cu formarea tot a unui guvern de concentrare.

Dl. Vaida a și început tratative cu dl Gheorghe Brătianu, însă până azi nu s'a ajuns încă la o înțelegere definitivă.

Deaceia Dl. Vaida a prezentat Suveranului o listă incomplectă care este următoarea:

Lista noului guvern

Iată lista complectă a guvernului:

Dr. Al. Vaida, președinția consiliului, ministru de interne și ad-interim la externe

G. G. Mironescu ministru de finanțe și ad-interim la comunicații.

Pantelimon Halipa și **Em. Hațiegan,** ministri de stat fără portofoliu.

Ion Lugoșanu, ministru de industrie și interimar la instrucție.

Virgil Potârca, minisru de justiție și interimar la domenii.

G-ral Ștefănescu-Amza, ministrul apărării naționale.

Cei mai sus au depus jurământul la palat în fața Suveranului.

D-nii V. V. Tilea, subsecretar de stat la externe (subsecretariatul presei) și **Rudolf Brandsch** subsecretar al minorităților, au depus după aceia jurământul, la ora unu, în fața d-lui Al. Vaida Voevod, în localul președenției

*

Imediat după depunerea jurământului, d. dr. Vaida, președintele consiliului, a însoțit pe Suveran la serbarea care a avut loc la Băneasa.

Primul consiliu de miniștri

Consiliu de miniștri a fost convocat pentru ora 7 d. a.

Un zvon desmințit

Eri dimineață s'a zvonit că d. N. Titulescu ar accepta ministerul de externe în cabinetul Vaida.

Căutăm

Correspon-denți

în toate orașele și comunele fruntașe din Banat.

	TEATRUL COMUNAL	CINEMA Capitol	Apollo	Tivoli	Forum
Luni					
Marti		Fiica Dragonului	Rasputin	Melodia Inimilor	Jocul Norocului
Miercuri		„	„	„	„
Joi		„	„	„	„
Vineri					
Sambata					
Duminica					

Citiți și răspândiți ziarul

VREREA

Pe marginea unor discuţii.

Remuneraţii mamutiene

Discuţia nu e nouă ea a fost readusă doar în actualitate printr'un discurs al Dlui dr. Pompil Ciobanu şi purtată apoi cu cuvenitul alaiu pe la toate ziarele, interesate mai puţin sau mai mult. E vorba de renumeraţiile ce ar urma să se plătească întreprinderilor muncipale. S'a creiat anume o tradiţie încă de prin era dominaţiunii maghiare, ca toţi funcţionarii intreprinderilor impreună cu directorii să primească la sfârşitul anului o renumeraţie, peste salariu, peste diurne şi peste alte drepturi. Această renumeraţie se plătia din beneficiile realizate de intreprinderi, şi ca în toate locurile — pe unde a călcat vreodată picior oamenesc, — întodeuna cei mari luau, cum s'ar zice, smântâna, fireşte în primul rând venind directorii.

Acesta tradiţie venind vremuri din ce in ce mai grele, a fost scărmânată puţin, până s'a ajuns însfârşit la formula ca numai directorii intreprinderilor cari dau beneficii să primească renumeraţii, ba primarul precedent, Dr. Balta, făcuse chiar gestul eroie să nu primească partea lui de remuneraţie, căci, uitasem să spunem, până la el şi primarii olişuniseră să se înfrupteze din aceste remuneraţii oferite cu atâta largheţă de către întreprinderi. Şi acum actualul primar, care în definitiv este un om de omenie dotat cu mult bun simţ găseşte absolut firesc ca dânsul să nu încaseze nici un fel de renumeraţie însă în interviewul său acordat ziarelor înclină să considere ca juste pretenţiunile la remuneraţii a directorilor de intreprinderi.

In aparenţă aceste pretenţiuni au chiar o bază de logică. Rentabilitatea unei intreprinderi — în general vorbind — rezidă în mare parte în hărnicia şi priceperea conducătorilor, deci beneficiile se datoresc muncii acestor conducători. Ca atare este logic ca din aceste beneficii o parte se sevină acelor cari le-au produs prin munca şi priceperea lor. Dar — este un „dar“ în cazul nostru. Teoria de mai sus stă în picioare atâta timp cât ar fi vorba de exemplu despre o fabrică de postavuri, sau un biurou comercial fie şi o agentura pentru plasarea prafului de pureci. De toate acestea mă pot dispensa. Nu ştiu însă cum m'aş putea dispensa de apă, de electrică şi de tramvai. Ori tocmai acestea sunt intreprinderile beneficiare.

Fireşte că nu se cer nu ştiu ce sforţări supra omeneşti, ca să creezi beneficii la asemenea intreprinderi. Fără apă nu poţi şi plăteşti, vrei nu vrei, atâta cât îţi cere pentru ea. Şi din păcate am ajuns la acel grad de urbanizare, încât atât electrica cât şi tramvaiul au devenit necesităţi absolute.

La asemea întreprinderi nu se cere prea mare bătaie de cap. Nu eşi la socoteală, majorezi taxele. Şi cetăţeanul mai mârâie el, mai înjură pe infundate, dar însfârşit se resemnează-şi pléteşte. Dovada ? ! Am dori să ştim, noi cetăţenii platnici, cu cât au fost scăzute taxele la apă, la electrică şi la tramvai din anii de coniunctură şi până azi. Concurenţă nu e, taxele se fixeaze după bunul plac, lucrezi cu materii de primă necesitate, şi atunci să nu poţi realiza beneficii ! Să poftească însă dl. Buna cu lăptăria să-mi arate beneficii, căruia toate vacile din împrejurimile Timişorii îi fac concurenţă ! Sau dl. Stanciu, care se strădueşte să introducă gătitul ca gaz, astăzi, când trei familii se adună să-şi încălziască mâncarea la o singură vatră ! (Las' că dânsul, cum a sucit o, cum a învârtit-o, dar totuşi a reuşit să arate un beneficiu considerabil în raport cu capitalul întreprinderii sale !)

In asemenea condiţiuni problema remuneraţiilor se pune din alt punct de vedere. Beneficiile acestor întreprinderi sunt un plus de impozit indirect pe care noi cetăţenii umili îl plătim Primăriei. Ori din moment ce suntem siliţi să-l plătim atunci măcar Primăria să aibă atâta consideraţie faţă de noi şi să nu asvârle aceste beneficii in punga celor cari sunt suficient plătiţi pentru munca lor. Şi este şi imoral, ca azi când atâţia intelectuali, o pleiadă întreagă de ingineri, stau fără o bucata de păine, doi sau trei oameni, dintre cari unul mai este şi cumulard, conducând două dintre cele mai rentabile întreprinderi, să încaseze, — peste salarii diurne şi alte drepturi, — atâta, cu cât s'ar mulţumi să aibă pentru întreg anul zece alţti cu aceiaşi pregătire şi capacitate.

Renumeraţiile directorilor de întreprinderi sunt inactuale. Şi credem că însuşi directorii de întreprinderi dându-şi seama de vremile pe cari le trăim, vor renunţa singuri la ele.

Cetăţeanul năcăjit.

Un atentat plănuit contra lui Mussolini.

Roma

Eri după amiază, în vecinătatea pieţei Venezia, agenţii poliţiei au arestat pe un individ suspect care a prezentat un paşaport elveţian fals pe numele Galvani Angelo.

S'a stabilit ulterior că el este individul Angelo Sbardelletto s'a înapoiat în Italia venind din străinătate, şi care este bine cunoscut de poliţie.

In momentul arestării, asupra lui Sbardelletto s'au găsit două bombe încărcate cu un explozibil foarte puternic, precum şi un revolver automat.

Sbardelletto a declarat că se află în piaţa Venezia în scopul de a atenta la viaţa d-lui Mussolini, când acesta urma să iasă din palatul Venezia, care este sediul şefului guvernului.

Interesante declaraţii ale mareşalului Averescu.

Sâmbătă mareşalul Averescu a sosit cu simplonul la Timişoara, venind din stretnătate şi mergând spre Bucureşti. In gara Domniţa Elena mareşalul a fost întâmpinat de către şefii organizaţiei averescane din Timişoara şi reprezentanţii Presei. Acestora dl. mareşal le-a făcut o seamă de declaraţii, printre altele afirmând şi aceia, că băncile streine pe cari le reprezintă dl. Rist, sunt parazitare pe spatele României.

Treizeci de ţărani arestaţi.

Intr'o comună din apropierea Beiuşului jandarmii au descoperit la un ţăran aparate clandestine de fiert spirt. Jandarmii au voit să confişte spirtul şi aparatele însă întretimp s'au adunat la faţa locului o mare mulţime de săteni, inarmaţi cu coase şi cu furci, şi s'au opus jandarmilor. S'a produs o încăerare între săteni şi jandarmi şi aceştia au tras mai multe focuri de armă asupra mulţimei. Propietarul cazanului, săteanul Paşc ., a căzut mort şi alţi doi ţărani au fost răniţi de gloanţe. Aucheta intreprinsă de către autorităţi a stabilit că jadarmii au folosit armele fiind în legitimă apărare şi treizeci de ţărani din acea comună au fost arestaţi şi inaintaţi Parchetului Oradea.

Preluarea spitalului epidemie.

— Spitalul epidemic clădit de municipiul Timişoara cu o cheltuială de 19 milioane, fiind inzestrat după cele mai moderne prescripţiuni, a fost preluat Sâmbătă de către stat. Preluarea inventarului va dura circa 8 zile, iar după aceia vor fi transportaţi bolnavi în noua clădiri.

Marşul somerilor americani spre Washington

— De câteva zile toate drumurile ce merg spre Washington sunt împânate de şomerii; cari cu automobile, căruţe, şi pe jos năzuesc spre Capitală. Ei plănuesc să asedieze Casa Albă, dacă guvernul nu se va ingriji să le găsească posibilitate de muncă.

Pe drum mulţimea a devastat pretitutindeni transporturile de alimente. La Washington sosirea şomerilor este aşteptată cu mare ingrijorarea.

Săptămâna

In Iugoslavia ameninţă revoluţia.

Agenţia Reuter a comunicat Angliei că în Iugoslavia situaţia este aşa de gravă, încât sunt semene serioase că dacă guvernul nu va reintra în legalitate, revoluţia va fi inevitabilă. In toate regiunile ţării au fost descoperite comploturi, în cea mai mare parte printre ofiţeri.

Ziarul englez Manchester Guardian scrie că înşuşi sârbii au scârtit deja actualul regim, după care fatal va urma sau revoluţia sau anarhia. Singura soliţie ar fi rentoarcerea imediată la regimul constituţional.

Irlanda se înarmează împotriva Angliei.

Tendinţele Irlandei de separaţiuue absolută de către Anglia au luat întorsătură neaşteptată în ultimile zile. Proectul de lege pentru ştergerea jurământului de credinţă faţă de Regele Angliei a fost votat de către Senatul irlandez cu o majoritate de voturi sdrobitoare.

In acelaş timp guvernul englez a primit informaţiuni că rlanda a început să se înarmeze intr'ascuns, comandând, în secret, unui stat european o mare cantitate de arme şi muniţiuni. Pentru a impiedica înarmarea Irlandei guvernul englez a trimis cinci vase de război spre porturile irlandeze, însă acestea nu au fost instare să găsească vasele cai transportă armele. Situaţia din zi în zi devine tot mai grea pentru Anglia.

Noul guvern german.

In urma refuzului lui Hitler de a participa într'un guvern de concentrare preşedintele Reichului, Hindenburg a insărcinat cu alcătuirea guvernului pe Von Papen, deputat al partidului de centru (Zentrumpartei). Acesta a alătuit noul guvern în felul următor: von Gayl la Interne, von Neurath la Externe, General von Schleicher la Război, Prof. Warmbold la Comerţ, Gördeler la Lucrări Publice, Ritter von Braun la Alimentare, Rübenbach lá Comunicaţii, Dr. Joel la Iustiţie.

Acest guvern alcătuit aproape în întregime din aristocraţia germană nu este privit cu ochi buni în streinătate. Insuşi şeful guvernului, von Papen a fost obiectul unor vii atacuri din partea presei franceze şi îndeosebi a celei americane, care îl acuză că în timpul războiului, când era ataşat militar al Germaniei la Washington, a făcut unele afareri foarte urâte cu materiale de război.

Imediat după depunerea jurământului guvernul a procedat la disolvarea Adunării Reichului, susţinând că actuala compunere a adunării nu corespunde spiritului care domneşte azi în Germania. Nouile alegeri vor avea loc la 26 Iunie. Ziarul socialist francez „Populaire“ în legătură cu actuala situaţie din Germania scrie că imediat după nouile alegeri hitlerişti, cari dau astăzi toate directivele, vor convinge pe Hindenburg să demizioneze şi în locul lui vor alege ca preşedinte al Reichului pe Frederic Wilhelm, fostul moştenitor de tron restabilind astfel, sub o altă formă vechea monarchie germană.

Acelaş ziar mai scrie că hitlerişti au astăzi trei împuterniciţi secreţi la Paris cari pregătesc calea încheerii unei alianţe franco germane impotriva Rusiei Sovietice. Hitleriştii sperează că în felul acesta Franţa îşi va da invoirea pentru înarmarea Germaniei, care acum se îndreaptă impotriva Rusiei.

Am dori să ştim însă cine garantează că Germania odată inarmată nu-si va schimba părerea pornind impotra Franţei ? ! Tratatele de alianţă ştim ce valoare au la un caz de război ! . . .

Situaţia lui Venizelos este gravă.

Venizelos, fostul primministru al Greciei se găseşte încă bolnav la Atena. Impotriva lui agită mereu populaţia şefii opoziţionişti, acuzându-l că el ar fi cauza actualei stări dezastruoase în care se găseşte azi Grecia. Presa opoziţionistă merge aşa de departe, încât cere executurea tuturor membrilor fostului guvern Venizelos. Situaţia în Grecia este cât se poate de tulbure şi nu se poate prevedea în ce fel se va limpezi.

Sport.

Ripensia a câştigat două victorii in Capitală

Ripensia—C.F.R. 5 : 4 (1 : 2), Ripensia—Unirea—Tricolor 3 : 1 (2 : 1)

Brava noastră echipă profesionistă a reuşit să câştige la Bucureşti două victorii foarte frumoase. In prima zi a jucat cu echipa C. F. R. care în prima parte a jocului s'a ţinut admirabil, ba a reuşit chiar să încheie primul timp cu superioritate. In al doilea timp însă echipa timişoreană porneşte cu un extraordinar avânt şi reuşeşte printr'o tehnică superioară să câştige victoria finală asupra puternicei adversare.

Cu mult mai uşor a învins Ripensia a doua zi echipa Unirea-Tricolor, care este mult mai slabă decât C. F. R.

In prima zi golurile au fost marcate de către Schwarz (2), Ciolac, Dobai, Raffinski, respective Baciu (2), Boris şi Attila, iar în ziua a doua Dobai (2), Wetzer, respective Ionescu.

Banatul—CAT 2 : 0 (1 : 0).

Campionat.

Ambele echipe s'au prezentat cu rezerve. In primul timp CAT atacă foarte mult, însă din cauza incapacităţii inaintării toate atacurile sunt prevenite. După pauză Banatul devine stăpân pe teren. Ambele goaluri au fost marcate de Carte.

Alte rezultate.

ILSA—AMTE amical 3 : 2 (2 : 1).

TMTE—LMTE 4 : 0 (1 : 0) amical la Lugoj.

C. A. O.—Chinezul 2 : 1 (0 : 0) amical la Oradea.

Continuare din pag. 1.

Din cercurile apropiate d-lui Titulescu, știrea ne-a fost categoric desmințită.

Declarațiile făcute de d. G. G. Mironescu

Eri la ora 1 și un sfert de d. G. G. Mironescu, noul ministru de finanțe, s'a prezentat la departamentul său pentru a începe lucrările. D-sa a fost primit de d. Zamfir Brătescu, fost subsecretar de stat, și Ștefan Mihăilescu, secretar general al ministerului.

Încât oră era înaintată și d. Argetoianu, fost ministru, uu era prezent, a rămas ca instalarea d-lui Mironescu să aibe loc azi la ora 11.

La plecare d. Mironescu a făcut ziariștilor următoarele declarații:

Prima mea grijă, venind la conducerea acestui departament, e să fac tot posibilul ca, în câteva zile, cel puțin restanțele de salarii pe luna Mai și salariile pe Iunie să fie achitate integral.

Cred că pentru aceasta va fi nevoe de o sumă de 800--900 milioane lei. In ceiace privește restanțele mai vechi de salarii, rămâne ca guvernul ce se va forma după alegeri, să găsească ulterior soluțiile necesare.

Deasemenea, în ceiace privește celelalte mari probleme financiare la ordinea zilei, ele vor rămâne în sarcina viitorului guvern, care se va fordupă alegeri.

Dacă e vorba de părerea mea personală, eu sunt pentru intangibilitatea stabilității monetare și a plății monetare și a plății cuponului extern, părere care desigur și-o va însuși și guvernul.

Tratativele cu d. George Brătianu.

Dl. Vaida a oferrt d-lui George Brătianu 2 portofolii, externele și instrucția, și un subsecretariat de stat la Interne. Dl. George Brătianu însă a cerut neapărat Internele, altfel, a spus D-sa, guvernul ar fi o formație nu de concentrare, ci național-țărănistă. Ori d-sa nu este deloc dispus să între într'un guvern național-țărănist. Și de altfel, acest guvern având doar rostul să conducă alegerile, nu înțelege de ce dl. Vaida nu vrea să renunțe la acest minister.

Dl. Vaida a amânat tratativele pentru astăzi după masă. Dacă Dl, George Bratianu nu va accepta să intre în guvern atunci portofoliile libere vor fi împărțite astfel: Comunicatii d. Mirto, Agricultură d. Petre Andrei, Instrucție Canonicul Coltor. Dacă însă dl. G. Brătianu se va hotărî totuși să intre în guvern atunci d sa va prelua Externele, d. Petre Dragomirescu Instrucția și d. Constantinescu Ata Agricultura. Subsecretar de stat la Interne d. Toma.

In orice caz astăzi după masă se va decide în mod definitiv dacă dl. George Bratiunu va intra sau nu. In cazul că d-sa nu intră atunci dl. Vaida va alcătui un guvern absolut național-țărănist.

Atacurile opoziției.

Abia s'a alcăiuit guvernul Vaida și presa opoziționistă a și început atacurile contra lui. Cel mai aprig este dl. Octavian Goga, care în ziarul său Țara Noastră numește pe membrii noului guvern tirani ai poporului.

Raportul d-lui Rist

Adevăruri rostite fățiș. — Năravuri fanariote.

Situația de datornic, este adevărat, impune multe umilinți întotdeuna. Totuși sunt unele pe cari un om de bun simț cu greu le poate îndura fără să se revolte. Și cu mult mai mic este apoi gradul de umilință, pe care este permis să-l suporte un stat, mai ales dacă-i place să se numească îndepedent, cum e cazul nostru.

Dl Rist, expertul-controlor financiar trimis pe capul României de către concernul financiar creditor al nenumăratelor imprumuturi pe cari dela războì încoaci le-am cerșit mereu streinătății, a făcut celor cari l-au trimis un raport asupra situației țării noastre. Raportul a fost făcut în perfectă cunostință de cauză, în spirit de serioasă obiectivitate și nu cuprinde nici un neadevăr, afară poate de felul cum este judecată chestiunea conversiunei datoriilor agricole. Aceastǎ însă este o chestiune de vederi și se poate discuta asupra ei.

Incolo situația arătată de către dl Rist în raportul său corespunde întru totul realității. Guvernele cari s'au succedat s'au intrecut par'că în a face cea mai deșănțată gospodărie. Contaticitatea sbatului nostru a fost condusă cu atâta ușurință, nepricepere, neglijență, și lipsă de sistem, încât să ne fie plouat belșug dumnezeesc din cer, tot nu am fi fost instare să ne echilibrăm bugetul. Statul român nu ște azi nici cât are de incasat, nici ce-a incasat, nici ce-a plătit, nici cât și cui mai are de plătit. O desordine cum nu s'a mai pomenit și o desorientare complectă. Fiecare guvern a risipit tot ce a putut, adică tot cât a putut să adune. Când a avut a plătit, cui a vrut și cât a vrut, mai mult însă unde nu trebuia decât unde trebuia. Așa s'a gospodărit la noi ani de zile și însfârșit am ajuns acolo unde era firesc să ajungem, la marginea falimentului general.

Acestea le-a spus, — desigur mai detailat și mai sistematic, — dl Rist în raportul său, după cât se vede nimic neadevărat și nimic nou. Toate acestea le-am știut cu toții, le-au scris ziarele, și au fost trecute pe planul al doilea, ca ceva ce e arcicunoscut, așa a fost întotdeuna și probabil că așa are să și rămână.

Dlui Rist i-s'ar putea obiecționa doar atâta, că putea să le spună toate acestea mai demult, și nu abia acum, când vede periclitate anuitățile imprumuturilor. Dar în definitiv asta e treaba lui, omul își apără interesele sale, și nu e dator să-și bată capul cu ale noastre.

Ceia ce nu ințelegem însă este vâlva și importanța ce s'a atribuit acestui raport. S'a spus anume, și o bună parte din ziare au afirmat-o fățiș, și cu toată tăria, că acest raport a trântit guvernul Iorga atribuind astfel d-lui Rist, streinătății, un rol de tutor, suveran asupra treburilor interne ale statului român. Aceasta este chestiunea care trebuesște pusă la punct.

Nici prin gând nu ne trece să luăm apărarea guvernului Iorga. In numărul nostru precedent, în care făceam panegiricul acestui guvern, am spus-o, și rămânem la cele spuse, că acesta a fost un guvern incapabil și preaputin serios pentru serioșitatea vremilor pe cari le trăim. Totuși nu putem să credem că acest guvern, oricât de incapabil să fie fost el, să fie căzut din cauza raportului dlui Rist. Fiindcă nu putem crede că un guvern din România-Mare să fie demisionat de către un concern bancar dela Paris.

Guvernul Brüning în Germania refuzase net să mai achite streinătății reparațiile, datoriile, și pentru aceia, deși s'au supărat puțin statele interesate, Brüning a rămas la cârmă totuși. Ori atunci România să fie intr'o stare de mai supusă depedență față de streinătate, asa de supusă, încât la un simplu semn al dlui Rist guvernele să plece pe nepusă-masă?! Înțelegem că guvernul Iorga a trebuit să plece. L'a trântit incapacitatea lui vădită, l-au trântit evenimentele. Iar afirmația că dl. Rist l-a trântit nu este decât o rămășiță a năravurilor fanariote, fiind noi, — adecă o parte dintre „noi“, — obișnuiți să ne plecăm grumajii în fața oricărui primvenit din „Apusul“ luminos. Căci dacă acea afirmație ar conține numai un grăunte de adevăr, atunci ar fi păcat să mai mințim lumea. Pur și simplu ar trebui să schimbăm titlul statului și dracu să-și mai bată capul cu alegeri și guverne. In „Colonia Balcanică“ nu ar mai avea rost așa ceva. Atunci stăpânii dictează și — gura! Charon.

INFORMAȚIUNI

Doi ani.

Astăzi 8 Iunie se împlinesc doui ani dela marele act al Restaurației, când M. S. Regele Carol II. reîntors în țară a preluat tronul Părinților Săi

Cu ocazia acestei aniversări vor avea loc servicii religioase și serbări în tot cuprinsul Țării.

Până acum avem patru miliarde deficit

Ministerul de Finanțe a comunicat că incasările statului nostru au fost de 1601 milioane lei în luna Mai, iar dela 1 Ianuarie până la sfârșitul lui Maiu s'au incasat în total 7104 milioane lei. Fața de prevederile bugetului insemnează că până acum avem un deficit de 4 miliarde.

Vor fi stampilate bancnotele?

— In cercurile financiare din București se svonește cu insistență, că statul intenționează să efectueze o stampilare a bancnotelor reducând valoarea lor cu 30 de procente. In felul aceasta statul ar obține pe seama sa circa 7 miliarde, la care s'ar mai adăogă suma provenită prin stampilarea bonurilor de tezaur și a cupoanelor. Cum incercările de a contracta un nou imprumut, prin au eșuat această stampilare a bancnotelor și prin emiterea unor monede de argint s'ar incerca majorarea circulației monetare la 10 miliarde.

Tipografia „Loris“ Timișoara I., Piața Unirei 8.

Redactor responzabil: Ion Stoia-Udrea.

Telefon No, 15-82.